

NOTAT

31. marts 2025

Notat til Erhvervsudvalget om 16 ændringsforslag til FN's Internationale Arbejdsorganisations (ILO) konvention om søfarendes arbejdsforhold (MLC)

1. Indledning og baggrund

Konventionen om søfarendes arbejdsforhold (MLC) blev vedtaget af ILO i 2006 og trådte i kraft i 2013 og gælder for de fleste kommercielle skibe. Konventionen fastsætter standarder for arbejdsvilkår, velfærd, sundhed og tilsyn, som håndhæves af flag- og havnestater. MLC kan løbende ændres via ILO's Special Tripartite Committee (STC MLC), hvor regeringer, rederier og søfarende forhandler.

Til næste STC MLC-møde den 7.-11. april 2025 er der fremsat 16 ændringsforslag. Fristen for indsendelse af bemærkninger til forslagene til ILO er den 31. marts 2025.

Forslagene 1-5 er fremsat i fællesskab af de søfarendes og redernes organisationer. Forslagene 6-10 er fremsat alene af de søfarendes organisationer, mens forslag 11 er fremsat af rederne. Forslag 12 er fremsat af seks medlemsstater, og forslag 13-16 er fremsat af 25 EU-medlemsstater, herunder Danmark, som medforslagsstiller.

Forslagene vedrører:

- 1., 12. og 13. Voldelig adfærd og chikane
2. Hjemsendelse
3. og 14. Landlov
4. Nøglemedarbejdere
5. Søulykker
6. Arbejds- og hviletid
7. Kollektive aftaler om arbejds- og hviletid
8. Karriere- og kompetenceudvikling
9. Uddannelse og udvikling
10. Hjemsendelse
11. International medicinbog
15. Obligatorisk genopfriskningskursus for sygdomsbehandlere.

16. Maksimal udmønstringsperiode for søfarende

Forslagenes indhold, lovgivningsmæssige og økonomiske/administrative konsekvenser samt vurdering af forslagene er beskrevet i de følgende afsnit.

MLC er blevet til gennem trepartsdrøftelser, der tog udgangspunkt i ILO-konventioner om søfarendes arbejdsforhold. Indholdet i MLC er resultatet af de sociale parter forhandlinger med regeringsrepræsentanterne og omfatter de punkter, som der kunne opnås enighed om at inkludere i en samlet konvention. Konventionen består af et sæt overordnede artikler med tilhørende forskrifter, som fastlægger de grundlæggende rettigheder for søfarende. Disse rettigheder udbygges med et kodeks, der omfatter både bindende og vejledende dele.

Forslag til ændringer af MLC behandles i Den Særlige Trepartskomité (STC), som har til opgave at opdatere og udvikle konventionen. STC består af repræsentanter fra regeringen, de søfarendes organisationer og redernes organisationer. Ændringsforslag underkastes trepartsforhandlinger og skal godkendes af STC, hvorefter de behandles og vedtages på ILO's Arbejds-konference (ILC). Når medlemsstaterne har ratificeret ændringerne, bliver de forpligtet af dem, og de skal gennemføres nationalt.

Den gældende konventionstekst afspejler den enighed, der blev opnået under forhandlingerne i starten af 00'erne, samt de ændringer, der er vedtaget siden, senest i 2022.

2. Formål og indhold

Vold og Chikane (forslag 1, 12 og 13)

Der er fremsat tre forslag om at udvide medlemsstaternes arbejdsmiljøregler til søs, så de også omfatter forebyggelse og eliminering af vold og chikane, herunder seksuel chikane, mobning og seksuelle overgreb, i overensstemmelse med ILO's Konvention om Vold og Chikane fra 2019 (nr. 190). Forslag 1 er fremsat i fællesskab af søfarendes og redernes organisationer, forslag 12 af seks medlemsstater, og forslag 13 af 25 EU-medlemsstater, herunder Danmark, som medforslagsstiller.

Forslagene indebærer blandt andet nye krav om, at medlemslandene i deres love og regler skal vedtage et "forbud mod vold og chikane om bord på skibe", indføre en definition på "vold og chikane" i overensstemmelse med 190-konventionen, og stille krav om, at skibsejere vedtager relevante politikker og foranstaltninger til at forebygge og håndtere vold og chikane.

Hjemsendelse (forslag 2)

Det foreslås, at medlemsstaterne ikke må kræve visa eller særlige tilladelser for søfolk ved landgang i forbindelse med hjemsendelse. Derudover skal hjemsendelsen sikres uden diskrimination, uanset hvilket flag skibet fører.

Landlov (forslag 3 og 14)

De to forslag vedrører begge søfarendes ret til landlov: Forslag 3, som er fremsat af de søfarende og rederne, sigter mod at udvide og præcisere rettighederne for søfarende, herunder at definere visumkrav og procedurer for afslag, med det formål at styrke deres landlovsrettigheder. Forslag 14 er fremsat af 25 EU-medlemsstater, herunder Danmark som medforslagsstiller, og fokuserer på obligatoriske bestemmelser, som forpligter medlemsstaterne til at tillade og lette landgang, samtidig med at de administrative procedurer minimeres, så søfarende nemt kan udnytte deres ret til landlov.

Nøglemedarbejdere (key workers – forslag 4)

Det foreslås, at medlemsstaterne forpligtes til at anerkende søfarende som nøglemedarbejdere og udvikle politikker og procedurer, der sikrer beskyttelse af søfarende og deres rettigheder under kriser. Der foreslås desuden at indføre tilsvarende bestemmelser for havnestater og medlemsstater, der stiller arbejdskraft (søfarende) til rådighed. Forslaget indeholder endvidere to paragraffer (6 og 7), som bl.a. indeholder en definition af force majeure og medlemsstaternes forpligtelser i den forbindelse.

Søulykker (forslag 5)

Det foreslås at indsætte forpligtelse for medlemsstaterne til at tage hensyn til de nyeste IMO/ILO-retningslinjer om retfærdig behandling af søfolk ved maritime ulykker.

Arbejds- og hviletid (forslag 6)

Det foreslås at hæve den minimale ugentlige hviletid fra 77 til 96 timer for at sikre ensartede vilkår, uanset om medlemsstaterne regulerer hviletid eller arbejdstid. Det foreslås endvidere at skærpe reglerne for medlemsstaternes godkendelse af kollektive aftaler, der afviger fra konventionens arbejds- og hviletidsregler, herunder at medlemsstaterne skal fastsætte minimums- og maksimumsstandarder for sejladsens længde samt for ekstra frihed og kompensation.

Kollektive aftaler om arbejds- og hviletid (forslag 7)

Det foreslås at skærpe bestemmelsen, der giver medlemsstaterne mulighed for at godkende kollektive aftaler, der afviger fra konventionens regler om maksimal arbejds- og hviletid. Der indføres et krav om, at medlemsstaterne skal fastsætte minimums- og maksimumsstandarder for rejsens længde samt for ekstra frihed og kompensationsfrihed, når de fastlægger kriterierne for godkendelse af sådanne aftaler.

Karriere og kompetenceudvikling (forslag 8)

Der foreslås en ny bestemmelse, der forbyder at pålægge søfarende direkte eller indirekte udgifter til uddannelse, gebyrer eller andre omkostninger, der kræves for at opfylde nuværende eller fremtidige uddannelseskrav i skibsindustrien.

Uddannelse og udvikling (forslag 9)

Det foreslås at tilføje bestemmelse om, at medlemsstaterne, ud over at fastsætte klare mål for søfarendes erhvervsvejledning, uddannelse og træning, også skal identificere og vedtage økonomiske tiltag (offentlige, private eller en kombination af begge) for at sikre, at nødvendig træning tilbydes uden omkostninger for de søfarende.

Hjemsendelse (forslag 10)

Det foreslås, at der tilføjes de samme obligatoriske supplerende rettigheder til søfarende under hjemsendelsesprocessen, som allerede gælder for finansiel sikkerhed for efterladte søfarende. I de nuværende regler for hjemsendelse findes disse rettigheder kun i konventionens vejledende tekst.

International medicinbog (forslag 11)

Det foreslås tilføjet, at den uddannelse i sygdomsbehandling, der skal gives om bord på skibe, der ikke har læge om bord, også skal baseres på den ”International Medical Guide for Seafarers and Fishers”, som blev udgivet i 2023.

Obligatorisk genopfriskningskursus for sygdomsbehandlere (forslag 15)

Det foreslås at flytte bestemmelsen om genopfriskningskurser for sygdomsbehandlere fra retningslinjerne (del B) til standarden (del A), hvilket vil gøre kravet obligatorisk.

Maksimal udmønstringsperiode for søfarende (forslag 16)

Det foreslås at fastsætte en maksimal udmønstringsperiode på højst 11 måneder og give søfarende eksplicit ret til omkostningsfri hjemsendelse ved periodens udløb. Samtidig præciseres det, at søfarende har ret til den aftalte hyre, hvis deres tjeneste ombord forlænges ud over denne grænse. De vejledende tekster og annekser tilpasses i overensstemmelse hermed, herunder vedrørende medlemsstaternes inspektionsforpligtelser og skibenes MLC-certifikat.

Konsekvenser*Lovgivningsmæssige konsekvenser*

Det vurderes, at forslag 1, 12 og 13 vil kræve en ny bekendtgørelse. Der er allerede igangværende drøftelser med arbejdsmarkedets parter om en bekendtgørelse vedrørende det psykiske arbejdsmiljø til søs, som også vil omfatte et forbud mod vold og chikane. Forslag 2 og 3 kan formentlig medføre

behov for justeringer af udlændingeloven eller tilhørende bekendtgørelser, hvis de vedtages som foreslået, da de indebærer et forbud mod krav om visa. Det er uklart, om forslag 4 kræver lovændringer, da det er usikkert, om forslagenes indhold allerede er dækket af eksisterende internationale konventioner og resolutioner. En endelig vurdering heraf vil afhænge af den endelige ordlyd. Forslag 6 vurderes at kræve en ændring af bekendtgørelsen om søfarendes hviletid. Forslag 8 og 9 vil sandsynligvis kræve ændringer i lov om søfarendes ansættelsesforhold m.v., hvis der indføres et absolut forbud mod, at søfarende betaler for uddannelse. Forslag 16 om maksimal udmønstringsperiode vil kræve justering af lov om søfarendes ansættelsesforhold m.v. samt bekendtgørelsen om søfarendes ret til fri rejse med underhold for at gennemføre ændringen i dansk ret.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Det vurderes, at forslag 1, 12 og 13 samt forslag 6-8 vil kunne medføre begrænsede administrative byrder for dansk erhvervsliv.

Statsfinansielle og administrative konsekvenser for staten

Det vurderes, at ændringsforslagene ikke vil medføre væsentlige økonomiske eller administrative konsekvenser for staten.

Høring

De 16 ændringsforslag er blevet forelagt skriftligt for CO-Søfart, Fagligt Fælles Forbund (3F), Maskinmestrenes Forening og Søfartens Ledere på arbejdstagersiden og Danske Rederier på arbejdsgiversiden.

CO-Søfart og Danske Rederier støtter op om forslag 1-5, som er fremsat af de søfarendes og redernes organisationer i fællesskab. Danske Rederier bemærker dog til forslag 3, at støtten er betinget af, at ændringen ikke går ud over, hvad der allerede fremgår af lov om søfarendes ansættelsesforhold m.v.

CO-Søfart støtter op om forslag 6-11 og 13-16, og kan ikke støtte forslag 12, som anses for vidtgående. Danske Rederier kan støtte forslag 11-16.

Danske Rederier kan ikke støtte forslag 6, da udfordringerne med at overholde de gældende hviletidsregler bør løses gennem bedre håndhævelse frem for skærpede regler. Ligeledes kan de ikke støtte forslag 7, da det bør være op til aftaleparterne at vurdere og fastsætte betingelserne for de fravigelsesmuligheder, der har været gældende siden 2010. Forslag 8 og 9 kan heller ikke støttes, da de ifølge Danske Rederier vil begrænse søfarendes mulighed for at bidrage til deres egen kompetenceudvikling, enten direkte eller indirekte, hvilket allerede praktiseres i varierende grad. Endelig kan de ikke støtte forslag 10, da de nævnte forhold først og fremmest bør aftales

mellem arbejdsmarkedets parter, hvilket også er konventionens udgangspunkt.

På Søfartsstyrelsens møde med arbejdsmarkedets parter den 19. marts 2025 tilkendegav arbejdstagersiden i relation til forslag 6, at der – i lyset af at en udmønstringsperiode kan være op til 11 måneder iht. dansk ret – bør tages bedre højde for de mange arbejdstimer, en søfarende kan have mange uger i træk. Desuden bemærkede arbejdstagersiden i relation til forslag 16, at Danmark kunne være mere ambitiøs og foreslå en maksimal udmønstringsperiode på eksempelvis 6 eller 9 måneder. Arbejdsgiversiden henholdt sig til sine tidligere afgivne bemærkninger.

EU-forhandlingerne

Der har været og er løbende frem til 31. marts 2025 drøftelse på EU-niveau på embedsmandsniveau om forslagene.

For forslag 1, 12 og 13 om vold og chikane pågår et løbende arbejde på EU-plan og internationalt frem til den 31. marts 2025 mellem de tre forslagsstillere for at opnå en fælles holdning til en kompromistekst, der samler de tre forslag.

Der er på EU-plan overvejende enighed om, at forslag 2, 8 og 9 ikke kan støttes i den formulering, som de er blevet fremsat med.

Det er uklart, om forslag 4 kan støttes på EU-plan på grund af det meget detaljerede forslag. Der er enighed om, at forslaget til paragraf 6 og 7 i forslag 4 ikke kan støttes.

Nogle medlemsstater kan støtte forslag 6 om arbejds- og hviletid, mens andre ikke kan. Der overvejes, at EU-landene foreslår, at emnet henvises til drøftelse i en fælles arbejdsgruppe mellem IMO og ILO.

Der er overvejende enighed om, at forslag 5, 7, 10 og 11 kan støttes.

ILO-forhandlingerne

Forslag til ændringer af MLC behandles på møder i Den Særlige Treparskomité (STC) under MLC, som har til opgave at medvirke til at opdatere og udvikle MLC. Treparskomitéen består af regeringsrepræsentanter og repræsentanter fra de søfarendes organisationer og redernes organisationer. Eventuelle ændringsforslag til MLC undergives trepartsforhandling og skal vedtages af STC, hvorefter det skal behandles og vedtages på ILO's Arbejdskonference (ILC). Ændringer skal gennemføres nationalt, medmindre medlemsstaten protesterer mod at være bundet af disse ændringer. Det er på nuværende tidspunkt usikkert, i hvilket omfang der kan opnås enighed i ILO om forslagene.

Regeringens generelle holdning

Regeringens holdning til forslagene er blevet til efter en skriftlig høring og mundtlige drøftelser med erhvervets arbejdsmarkedsparter, i overensstemmelse med den danske trepartstradition, hvor alle parter inddrages i beslutningsprocessen for at sikre bred forankring.

Forslag som foreslås støttet

Vold og Chikane (forslag 1, 12 og 13)

Regeringen vurderer generelt, at emnet kan støttes, da Danmark er medforslagsstiller af forslag 13, sammen med 24 andre EU-lande. De øvrige forslag (1 og 12) er nært beslægtede, og Danmark ser positivt på muligheden for en kombination af forslag 1, 12 og 13, forudsat der sikres fleksibilitet til implementeringer og respekt for nationale arbejdsmarkedstraditioner.

Landlov (forslag 3 og 14)

Forslag 14, som Danmark er medforslagsstiller af sammen med 24 andre EU-medlemsstater, kan støttes. Det vurderes desuden, at forslag 3 kan støttes, forudsat at forslag 3 og forslag 14 kombineres på en måde, der sikrer, at bestemmelserne er i overensstemmelse med IMO's FAL-konvention samt gældende EU- og national lovgivning, og at der ikke indføres nye bestemmelser vedrørende visa, samt at forslagene ikke kræver lovændringer i Danmark.

Søulykker (forslag 5)

Forslaget vurderes at kunne støttes, da der i Danmark allerede er etablerede processer for at sikre retfærdig behandling af søfarende.

Kollektive aftaler om arbejds- og hviletid (forslag 7)

Forslaget kan som udgangspunkt støttes, da det vurderes at danske regler allerede lever op til forslaget.

International medicinbog (forslag 11)

Danmark kan støtte forslaget, forudsat at ændringen som foreslået kun omfatter de ikke-bindende retningslinjer i MLC, da Danmark har sin egen version af den internationale medicinbog.

Obligatorisk genopfriskningskursus for sygdomsbehandlere (forslag 15) og Maksimal udmønstringsperiode for søfarende (forslag 16)

Danmark er sammen med andre EU-medlemsstater medforslagsstiller, hvorfor forslagene kan støttes.

Forslag som foreslås støttet betinget

Det er regeringens vurdering, at følgende forslag har gode intentioner, men er i deres nuværende formulering uklare ift. hvilke forpligtelser, der pålægges. Det foreslås derfor, at forslagene støttes, hvis der skabes mere klarhed om dette.

Hjemsendelse (forslag 2)

Regeringen vurderer, at forslaget kan støttes, såfremt det formuleres i overensstemmelse med de eksisterende ILO-konventioner 108 og 185 om søfarendes identitetsdokumenter samt IMOs FAL-konvention. Derudover må formuleringen ikke være i strid med gældende EU-regler eller dansk lovgivning vedrørende visum og indrejsebestemmelser, da dette potentielt kunne kræve lovændringer.

Nøglemedarbejdere (forslag 4)

Det er regeringens vurdering, at forslaget om at anerkende søfarende som nøglemedarbejdere i udgangspunktet kan støttes, hvis de får en udformning, der er i overensstemmelse med de eksisterende FN- og ILO-resolutter samt IMO-protokoller. Det er samtidig vurderingen, at de foreslåede bestemmelser i forslagets paragraf 6 og 7 kan ikke støttes, da de kan indebære forpligtelser, der går videre end gældende internationale regler og potentielt skaber uklarhed om medlemsstaternes ansvar i force majeure-situationer.

Arbejds- og hviletid (forslag 6)

Det er regeringens vurdering, at forslaget om at øge den minimale hviletid fra 77 til 96 timer kan støttes, såfremt det ikke skaber parallelle regelsæt for arbejds- og hviletidsbestemmelser i henholdsvis International Convention on Standards of Training, Certification and Watchkeeping for Seafarers (STCW) og MLC. Derudover kan en udsættelse af forslaget også støttes, hvis timingen af den igangværende revision af STCW-konventionen taler for dette.

Karriere og kompetenceudvikling (forslag 8)

Det er regeringens vurdering, at forslaget kan støttes, forudsat at det ændres, så der ikke kræves et absolut forbud, men giver medlemsstaterne mulighed for at tillade fælles finansiering af ikke-obligatoriske, karrierefremmende uddannelser mellem arbejdsgiver og søfarende, fx via overenskomster eller fondsordninger.

Uddannelse og udvikling (forslag 9)

Det er regeringens vurdering, at forslaget kan støttes, forudsat det ændres, så implementeringen kan tage hensyn til nationale forhold og arbejdsmarkedets dynamik, hvilket vil sikre, at de økonomiske tiltag kan tilpasses nationale prioriteringer og opnå bred opbakning fra både offentlige og private aktører.

Hjemsendelse (forslag 10)

Det er regeringens vurdering, at forslaget vil kunne støttes, hvis det af bestemmelsen kommer til at fremgå, at den ikke finder anvendelse i tilfælde, hvor arbejdsmarkedets parter har indgået eller indgår en kollektiv overenskomst, der regulerer de forhold, som bestemmelsen omhandler.

Danmark er sammen med de andre EU-medlemsstater medforslagsstiller, hvorfor forslaget kan støttes.